

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden este (vasárnap kivételével).

Szám mindenütt 1 krajczár.

Előfizetési ára:

Helyben házhöz hordva vagy vidéken postai megküldéssel: egy hónapra 60 kr!

Esti Hírlap

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda
V. ker., Honvéd-utca 4. szám.Szerkesztési órák:
délután 10 óráig délután 8 óráig.

Kiadóhivatal nyitva egész nap!

Szerkesztési telefon: 686.

Kiadóhivatali telefon: 888.

Budapest, április 19.
Az amerikai szenátus és képviselőház között Kuba függetlenségének elejtésével megegyezés jött létre.

Főherceg kell a cseheknek.

Főherceget kíván a cseh nép. A prágai zavargások és a statárium napjairól ismeretes Podlipni polgármester tegnap nagyszámú cseh küldöttséget vezetett Bécsben az uralkodó színe elé. Azt kérték, hogy az uralkodó egyik tagja állandóan Prágában lakjék, a cseh királyok ősi várkastélyában, a történelmi névezetességű *Hradsinban*.

A cseh nemzeti aspirációknak gyöngülése vagy előrenyomulása-e ez a kívánság?

Amióta a cseh nemzet vezérpálcája kihullt Rieger és ő-cseh társainak kezéből s az ifjú csehek döngetik nemzeti követeléseikkel a bécsi Burg kapuit, nem egyszerű nyert hangos megnyilatkozást a csehek az az óhajlás, hogy az osztrák császár Szent Venczel koronájával Csehország királyává koronáztassa meg magát.

Az ifjú csehek, akiket pár év előtt még csak fogadni se akartak az udvarnál, nemcsak kormányképesekké lettek, hanem az utóbbi időkben Ausztriában uralkodó szláv többség leghatározottabb, nélkülözhetetlen tényezőjévé képezik. Igaz, hogy az ifjúcsehek is belementek a cseh történelmi közjogot tagadó birodalmi tanácsba, de közjogi elveik nyíltan kijelentett fenntartásával ennek dacára is nélkülözhetetlenségük Ausztria a mai állami gépezetének a fenntartására s működésbentartására annyira kétségtelen, kormányra-
való képességük annyira eltagadhatatlan, hogy egyik főpártírvok most már ő felsége miniszterévé lett smint Thun gróf kormányának tagja kormányozza Ausztriát. A cseh törvények vitorláit tehát kétségtelenül kedvező szél duzasztja, Ausztriában különben is a német-magyar dualizmus bukásának s a szláv szupremációjú federalizmus jövőjének közelségébe vetett hit miazmáival van megfertőzve a politikai levegő, nem lehet tehát osodálkozni azon, ha a Hradsin aljában, a cseh Moldvának partján, akár részletfizetésül, akár a jövő zálogául főherceget követelnek Csehországnak.

A kérelem jogosultsága annyiban kétségtelen hogy teljességgel nem érthető és éppenséggel nem helyesíthető, hogy az uralkodó háznak közel husz főhercege közül a kétharmad

rész állandóan Bécsben lakja, Bécsben gazdagítja, udvarának és környezetének fényével az osztrák császárváros pompáját és virágzását emeli oda vonzza a főúri világot, foglalkoztatja a művészetet, fellendíti az ipart és kereskedelmet. Pedig hát nemcsak Bécs környéki az uralkodóház fenséges tagjai hódoló tisztelettel, hanem ő felsége két birodalmának összes népei. Nemcsak a királyért vagyunk készek és kötelesek vért, életet és vagyonát áldozni hanem az egész uralkodóházért. Jogos tehát az a kívánság, hogy az egész uralkodóház, ne legyen kizárólag Bécsé.

A mai politikai viszonyok közepette azonban a csehek kívánsága erős súlylyal esik a helyzet mérlegének serpenyőjébe. A helyzet megérett arra, hogy a magyar államférfiak is a legnagyobb éberséggel kísérjék annak a szövetség és szövetségesség államnak minden alakulását, amelyhez az uralkodó személyének közönségén az abból folyó alkotmányon kívül, annyi érdek fűz.

A prágaiak ma főherceget kívánnak, de holnap már cseh királyt fognak követelni.

Budapest április 19.

+ **Interpelláció a szocialisták ügyében.** A függetlenségi és 48-as párt egy tagja értesítésként szerint a képviselőház szombati ülésén meginterpellálja a belügyminisztert a szocialista kiutasítások ügyében.

× **A meggyezési javaslatokat** a kormány feltétlenül biztosan betervezi a képviselőház holnapi ülésén. A javaslatok egyelőre a pénzügyi, illetőleg igazságügyi bizottságokhoz kerülnek.

A képviselőház ülése.

— *Wlassics beszél ma!* — mondogatták künn a folyosón — *Szilágyi* pedig mosolyogva kér a Háztól buzgó elnöktárs, *Berzeviczy* Albert számára 3 heti szabadságot.

A ház természetesen megadja. Ezután újra megindul a vita, *György* kezdi.

György Eiek polemizál Apponyi Albert gróffal, akivel szemben kifejti, hogy szerinte teljesen jogos és helyes is az, ha egyes képviselők vallási meggyőződésükre való hivatkozással megfogadják el, vagy szavaznak a javaslat ellen. Ha valaki vallási meggyőződéssé tesz eleget a javaslat elfogadásával, mint azt szóló is teszi, az nem egyéb, mint saját egyházainak szolgálata. Nem tartja az igényeknek teljesen megfelelőnek a javaslatot, de miután a egy égető bajon segít, nem tehet egyebet, minthogy a szükségre való tekintettel elfogadja a törvényjavaslatot. A protestáns egyházak lelkesül oly csekély dotációban részesülnek, hogy az állami gyámolítást nyugodt lelkiismerettel vehetik igénybe, anélkül, hogy attól kellene tartani, hogy ez által a többi egyház megrövidül. Számos kifogása is van a javaslat ellen. Ezek közül csak

egyét említ: az állam omnipotenciáját az egyházi autonómiával szemben. Ha erre nézve nem kap kellő garanciákat, sajnálatára nem szavazza meg a törvényjavaslatot.

A javaslat súlyos erkölcsi vétségrel beszél. Hát van-e olyan erkölcsi vétség, melynek dacára a lelkes megmaradhat állásában? Az «államellenes» kifejezés helyébe «haza-ellenes-t» kell tenni, mert szomorú tanulságaink vannak arra, hogy hovatovább az «államellenes» magatartás nem azonos jelentőségű a «hazaellenes»-sel.

A javaslatot *György* általánosságban elfogadja.

Most *Wlassics* miniszter áll fel szólaşra.

— *Halljuk! Halljuk!* — zug végig a Házban.

Wlassics kijelenti, hogy objektív ellenvetések elől sohasem zárkózik el, — ezért szíval fel most is a vita berekesztése előtt.

Olyan érveket, melyek az államot egyes lelkesek vagy egyházi hatóságok haza-ellenes törekvéseikkel szemben teljesen védtelenné akarják tenni, nem tehet magáévá, a törvényért csakis a benne rejlő garanciákkal együtt vállalja el a felelősséget. Azt a tanácsot sem fogadhatja el, hogy mint eddig, a budgetbe vegyen fel egy segélyösszeget. Nem teheti magáévá Polónyi kívánságát sem, — hiszen nem nyújthat be egy darabokra tagolt törvényjavaslatot, külön-külön minden felekezetről. Ez reakzionárius irányú törvényhozársra kezdeményezés lenne s ellentétben állna a jogegyenlőség elvével. Azt sem fogadhatja el, hogy a zsidókat szervezetlenül voltakéért kirekeszse a segélyből. Ez annál inkább elesik, mert a zsidók miniszteri rendelet alapján szervezve vannak.

— Ugy van! — hangzik egy hang a jobboldalról.

Wlassics miniszter most Apponyi beszédével foglalkozik. Örömmel konstatálja, hogy Apponyi nem csatlakozott azokhoz, kik az autonómia sérelmét akarják a javaslatba belemagyarázni, hogy nagyban és egészen egyetért a javaslatban megnyilatkozó intenciókkal s végül, hogy kijelentette, miszerint a katolikus egyház vagyoni helyzete lehetővé teszi, hogy a kongruját a maga körében rendezze.

A javaslat nem szétválasztja, hanem — mint Csáky szépen kifejtette — szorosabba fűzi az államot és az egyházat. Az első láncszem az állam segítő és gyámolító működése, a második a létminimum biztosítása. Meltz tévesen állította párhuzamba a porosz fizetésrendezést, mert nálunk csak a létminimum biztosítására irányuló segélyről van szó, de nem állami fizetésről. A létminimumot biztosítani s az aránytalanságot megszüntetni papiron talán lehet, de egy javaslatban gyakorlatban lehetetlen. A mikor az állam a létminimum alapjából indul ki, a lehető gyors segítés a legelső, legfontosabb államérv. De a 21. §. világosan kimondja, hogy ezzel nincs az állam kötelessége kimerítve. A létminimum biztosítása pedig csak a statusquo alapján történhetik.

Apponyi elejtendőnek tartja a kettős kvalifikációt. Ez először is azt eredményezné, hogy épen a földhöz ragadt szegény görög-keleti pópák esnének ki a segélyezésből, pedig ők is bevett valóságok papjai, s ők küzdenek leginkább a létért, őket a nemzeti konszolidáció munkájából kidobni s a magyar államnak még nagyobb ellenségeivé tenni, nem lehet.

Az ellenzék egy részének tiltakozásából kihallatszik *Kubik* Béla szava:

— *Tessék előbb kiművelni magukat!*

Wlassics arról beszél tovább, hogy a lelkesek számának a segélyezés megtagadása által leendő korlátozása felingerelné az autonómia miatti féltékenységet s nagy igazságtalanságokat idézne elő.

A czélből, hogy az egész összeg a felekezeti rendelkezésére bocsátassék, Apponyi azt a felekezeti által mint külön alapot akarja kezelteni. Ezzel szemben helyesebb a javaslat álláspontja, mely szerint a segélyösszeg a lelkesekhez köttetik.

Apponyi határozati javaslatát nem fogadja el.

A miniszter *Bethlen* András beszédére tér rá s szintén konstatálja, hogy ő volt az első, aki éles hangot vitt a vitába, mely dicséretesen magas színvonalu és objektív volt. Az *Ezsau* lenesével való hasonlat semmivel sem volt kiméletesebb, mint Polónyi *Ecclesia militans*-a.

— *De igaz!* kiáltja *Meszlény*.
— *Az igaz beszéd fáj nekik!* — zugják a baloldalon.

— Ez *Ezsau* lenesétárljáról szóló hasonlatot különben *Bethlen* aznap reggel a Házban olvasta. *Bethlen* államellenes kifejezést ítélte meg nagy éleséggel, csak megdöbbenő, hogy nem olvasta el legalább a javaslatot, melynek 7. §-ból megértette volna, hogy az nem minősíthető államellenes cselekedetnek, ha a lelkes nem tiszteli a szolgabíróit. Különben nyugodt lehet *Bethlen* az autonómia tekintetében, midőn az erdélyi református püspök kijelentette, hogy...

— *Az hiába csitítja nekünk!*

— *Börzianer!* — zugják balról!

— *Szász Domokos* püspök olyan tiszteletreméltó állásban van, melyet a legméltóbban tölt be.

— *Kérdezze meg Ugron Gábort!* — kiáltja *Thaly* Kálmán nagy felbuzdulással.

Wlassics ezután nagy zaj közepett polemizál *Zichy* Jánossal.

— Az államot teljesen védtelenné nem hagyhatom! — jelenti ki a miniszter.

A baloldal nagy zajjal zudul fel:

— *Hát a választások! Csendőrszurony! Három millió!* — kiáltják.

— *Az államhatalmat!* — jelenti ki

Wlassics — *szükséges intézményes biztosítékokkal körülvenni. Hiszen jöhet idő, amikor a néppárt kerül uralomra, amitől isten őrizen meg, — akkor pedig nagyon szükségesek az intézményes biztosítékok.*

— *Még Isten nevéért meri az ajkára venni!* — szörnyűködik *Buszák*.

— *Hát Istent is kisajátították!* — kiáltja *Fapp* Géza viharos derűtség közt.

A néppárti zajongók közül kihallatszik *Rakovszky* éles szava: «Szemtelenség!» — *Szilágyi* haragosan csendet rá:

— *Rakovszky képviselő urai rendentassalom!*

Wlassics most Sággyval polemizál. Sággy a segély megvonását csak büntető bírósági ítélet esetében tartja megengedhetőnek. De hát lehet-e a papot büntető bírósági ítélettel sújtani, ha például nem hajlandó nemzeti ünnepeken isentiszteletet tartani, vagy pl. a hatóságok magyar megkereséseit makacsul visszautasítja. De azért ezekben az esetekben nem indokolt-e a fegyelmi eljárás megindítása s a segély megvonása vagy másfelől pl. kulpózus büntesekeményeknél, melyeket mindenki elkövethet, indokolt-e a segély megvonása.

— *Miért kulpózus? meggondolatlan-ságból elkövetett vétség!* — siet *Madarász* bécsi a miniszter szavát magyarrá fordítani.

Wlassics, Polónyi határozati javaslat

tával szemben kijelenti, hogy az 1848. XX. t.-cz. 3. §-nak végrehajtására nem vállalkozik, mert az állam nem vállalhatja el az összes papi és iskolai költségeket.

A megoldás egyetlen módja az, melyet a javaslat nyújt, kéri annak elfogadását.

— *Éljen! Éljen!* — zugja a jobboldal.

Rakovszky személyes kérdésében kijelenti, hogy az előbb egy inparlamentáris szót kiáltott közbe, melyért rendreutasítást is kapott. Ezt a kifejezést a feletti felindulásában használta, hogy a miniszter az egyházat támogatta.

Ezt Wlassics nem hagyhatja szó nélkül:

— Tiltakozom az inszinuáció ellen — jenteni ki a miniszter, mintha én a katolika egyházat, saját egyházamat, támadtam volna! Ha a néppártot elítélem, azzal a katolika egyházat nem támadom, hanem védem.

A néppárt nagy haraggal sziszzen fel, Werner Gyula, a szabadelvűpárt rokonszenves tagja a következő szónok.

Werner rövid parlamenti multja alatt kivivta magának azt, hogy szavát a Ház minden oldalán érdeklődéssel hallgatják.

Werner Gyula beszédét azzal kezdi, hogy a szászokkal, Mellzel és Schwickerrel polemizál, Felemlíti, hogy a müncheni allgemeine Zeitung, melynek Schwicker szász honatyja politikai barátja és tudósítója, sok rovatban ír a magyarokról. Csodálkozik Mellzel Oszkár, hogy olyan sokáig szavazott a legnagyobb önmegsanyargatással a kormánypárttal együtt. A szászok most mindent elleneznek, ami a magyar állam megszilárdítására vezetne.

A kormány kongrua-javaslatának nincs politikai célja, de lehetnek politikai eredményei. Ez a javaslatban nagyban fog a nemzetiségi ellentétek kiegyenlítéséhez hozzájárulni. A javaslatból főképp a románokkal szemben sokat vár.

A nemzetiségi kérdésben a néppárt egészen más elveket vall, mint bármelyik más párt vagy mint a nemzeti közvélemény. A néppárt ugyan itt a Házban egy ideig tagadott, de majd előállt Molnár János prelátus, s kijelentette, hogy a néppárt felfogása szerint a nemzetiségi törvény még nincs végrehajta. Ezt a kijelentést várta a néppárttól s értelmével mindenki tisztában lehet. A néppárt s a nemzetiségek közötti viszonyról is érvényesülnek a szerelmi viszonyok rendes törvényei. Előbb pillantások, azután forró kézzorítások, célzatos ingerlő szavak, míg végre önkéntelenül kitor a vallomás, mint olyan hideg és kimért uraknál is, mint amilyen Molnár prelátus ur. *Mindezt természetesen csak politikai vonatkozásban értem!* — tette hozzá Werner viharos derűtség közt.

A néppárt lapjának több cikkéből bizonyítja, hogy a néppárt a legvadabb nemzetiségi aspirációkkal kaczerkodik. Ilyen körülmények közt a félig kimondott, félig elhallgatott szavak után jött a vallomás: Molnár János kijelentette, hogy a nemzetiségi törvény végrehajtását kívánja.

— *El kell törölni a nemzetiségi törvényt!* — kiáltja *Thaly*.

— *Helyes! Ezt kívánja minden magyar ember! Töröljék el!* — kiáltja Buzáth Ferenc fanatikus haraggal. Hiába inti Molnár János, a nagy diplomata, Buzáth egyre kiabál. Végre Szilágyi is beleun s nagy haraggal kiált rá:

— *Buzáth képviselő urat rendreutasítom!*

Werner Molnár Jánosra bizza, hogy a nemzetiségi törvényt jobban hajtsa végre, ha majd — kormányra kerül. De akkor a konzekvenziákat is ő fogja viselni.

Werner nem tartja szükségesnek, hogy itt a Házban a nemzetiségek elnyomásáról szóló alaptalan vádakot csáfogassa. Ha megvalósulna valaha az, hogy sikerülne ezt a házat apró nemzetiségi házcskákra feldarabolni, az ország temetővé változnék, — megjelölve apró sírokkal: az önmagukban megélni képtelen nemzetiségek sírjával.

— *A javaslatot elfogadom!* — jenteni ki Werner a jobboldal zajos

jenzése és tapsai közt fejezve be nagy hatású lendületes beszédét.

Kis szünet után Mellzel Oszkár személyes kérdésben kér szót. Kijelenti, hogy a szászok a magyar államnak mindig hű polgárai voltak, s így Werner vádjai igazságtalanok. A szászok a földre melyen laknak, vérüket, verejtéküket hullatták s így megkivánhatják, hogy azt a földet megtartsák.

— *A föld a magyar államé!* — kiáltja Pulszky Ágost.

— Csak nem tartanak olyan együgyűnek — replikázik Mellzel, hogy feltegyék rólam, hogy ezt másképp érthetnem volna, mint a magyar állam területén keretén belül.

— Figyelmeztetem a t. képviselő urat, hogy maradjon a személyes kérdésben! — szólal meg Szilágyi.

— *Meghallgadjuk! Csak beszéljen!*

— *zudul fel a szász honatyával tegnapi ellenzéki beszéde óta rokonszenvező ellenzék.*

— *Itt a Házbizottság dönt! Ilyen közbeküldött engedély nem létezik!* — dörög Szilágyi.

Mellzel a Ház elnözését kéri, ha kissé eltért a személyes kérdéstől. Midőn Werner hazafiatlansággal vádolja, kénytelen olyan kijelentést tenni, amilyent magántársaságban sem szivesen tesz. Ő magyar nemesek elődei is mint magyar nemesek szolgálták a hazát, de soha sem tagadták meg nemzetiségüket, nyelvüket ő is ezt vallja, az államnak hű polgára, de a nemzetiségét levétközni sohasem fogja. Azután Werner történelmi fejtegetéseivel boc átkozik polemiba, de Szilágyi ujjabb figyelmeztetésére félbehagyja fejtegetéseit.

Az ülés végén Szentiványi Árpád, a nemzeti párt nagytekinélyű tagja szólalt fel. Nem is szándékozott beszélni — ugymond — de szóásra készült Csáky Albin gróf ama kijelentése, hogy ő a törvény intencióját helyesli. Ez Csáky csak akkor mondhatja, ha teljesen érzékellen a felekezetek ügyei iránt. A javaslat sérti az egyházak autonómiáját. Sérelmes az is, hogy a javaslat egy kalap alá vonja a protestánsokat és a többi felekezeteiket, holott a protestáns egyház nyilvánosan tárgyalja minden ügyeit és e nyilvánosság elég garancia lehet a kormány szemében. Az se helyes, hogy egy kalap alá vonják a kvalifikált és nem kvalifikált papokat, sőt a nem kvalifikáltaknak még több kilitásuk van a segélyre. A fegyelmi intézkedések is helytelenek és csak arra alkalmasak, hogy a papokat alávevessék a pártfegyelemnek.

A nemzeti párt zajos helyesléssel fogadta Szentiványi beszédét.

Az ülés 2 órakor véget ért.

Pestmegye Kossuth-ünnepé.

(Az Esti Hírlap tudósítójától.)

Ma délelőtt folytatta Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye tegnap megkezdett rendes évnegyedes bizottsági közgyűlését.

Beniczky Ferenc főispán a gyűlést megnyitva, elsőben is Holló Lajos dr. bizottsági tagnak ad szót, indítványtétel czéljából.

Holló Lajos dr. Kossuth Lajos érdemeinek elismerését, arczképének leleplezését és ebből az alkalomból diszközgyűlés tartását tárgyzó indítványát tegnap be akarta nyújtani, a főispán kérelmére azonban attól tegnap elállt. Tegnap ünnepelte ugyanis a vármegye közönsége az április 11-iki törvényesítés emlékét, a főispán tehát félt a demonstrációtól, a melyet a hivatalos ünnepnek keretében, Kossuth nevének említése okozna.

Holló Lajos dr. rövid bevezetés után a következő írásbeli indítványt nyújtotta be:

Pestvármegye hálásan emlékszik meg azokról, akik a 48-iki nagy nemzeti átalakulásokat előidéztek és akik a nemzetnek hősi küzdelmeikkel és önfeláldo-

zásukkal örök dicsőséget szereztek. Különösen hálásan emlékszik meg a vármegye arról a vezérférfiről, aki az egész nagy korszaknak tulajdonképpeni lelke és vezetője volt, és akinek nevéhez fűződik az az átalakulás, amelyet a nemzet ez évben ünnepel.

Mondja ki tehát a vármegye közgyűlése, hogy Kossuth Lajosnak, Pestmegye egykori követének a vármegye által már elkészített életnagyságu arczképét ünnepélyes leleplezés mellett a megye közgyűlési termében elhelyezi. És e czélból f. é. július hó 11-én, vagyis azon napon, a melyen 50 évvel ezelőtt Kossuth szavaira az országgyűlés a 200,000 honvédet felajánlotta és Kossuth az örökemlékezetű *„Leborulok a nemzet nagysága előtt“* féle beszédet tartotta, Kossuth Lajos érdemeinek megörökítése és arczképének leleplezése czéljából ünnepélyes közgyűlést tart.

Csávolszky József kanonok: Bármily nagy kegyelettel viseltetik is hazánk nagyjai iránt, mégis a költőt követi, aki azt mondja: *„Első magyar ember a király.“* Tegnap ünnepeztük — ugymond — ama napnak az emlékét, amelyen az 1848-iki törvényeket a király szentesítette. Megünnepeztük tehát a 48-iki eseményeket. Szükségtelen ennélfogva ismétlésekbe bocsátkozni. Nem járulhat tehát Holló indítványához és ellenzi a diszközgyűlés megtartását.

Beniczky Ferenc szívesen járul ahhoz, hogy Kossuth Lajos arczképe lelepleztessék. Ezt az arczképet a megye 1894-ben festette meg, még pedig általános sürgetésre. Kormányparti képviselők, mint — hogy nevet említek — Szivák Imre is, sürgették a kép megfestését leginkább. Ez bizonyítja leginkább, hogy a kérdést, mint illojást senki sem fogta fel. Tegnap ünnepeztük a 48-iki törvények szentesítésének 50 éves jubileumát. Julius 11-ike is történelmi datum. Ezen a napon Kossuth nemcsak hazafiságának adott kifejezést, hanem lojalitásának is hűségesen a király iránt, amikor ezeket a szavakat mondta: *„Mondja ki az országgyűlés, hogy a nemzet el van határozva koronájának, szabadságának, önnállóságának védelmére a legnagyobb áldozatokat is meghozni.“* Nem látom be — folytatja a főispán — hogy az ünnepélyt valami akadályozhatná. Ajánlom, hogy a megye Kossuth emléke iránt érzett kegyeletének július 11-iki rendes évnegyedes közgyűlésen adjon kifejezést az által, hogy képét akkor leleplezze és ünnepi beszédet tartson a főjegyzővel.

A közgyűlés Beniczky indítványát egyhanguan elfogadta.

Ezután a rendes tárgysorozat következett. Hevesebb vitát provokált a tisztifőügyész véleménye Dunapataj község és a kalocsai érseki uradalom közt Bőd-Bakod és Szentkirály pusztai közigazgatási költségei tekintetében fennforgó vitás kérdés ügyében. Ehez Szapary István gróf, Prónay Dezső báró Csávolszky József és Csáky László gr. szólottak. A közgyűlés ebben az ügyben kimondja, hogy további egyezség létrejöttéig az uradalom köteles közigazgatási költségek czimén 600 forintot fizetni.

Déli fél egy volt, amikor a póttárgysorozatra került a sor. Ennek 163 pontja van és így azokat ma nem tárgyalhatták le. A főispán tehát a közgyűlés folytatását holnap déli 10 órára tűzte ki.

TÁVIRATOK ÉS TELEFONJELENTÉSEK.

A spanyol amerikai háboru előtt.

Madrid, ápr. 19.

A tegnap esti minisztertanácsban felolvasták a külügyi, tengerészeti, hadügyi és gyarmatügyi miniszterekhez érkezett táviratokat és azután elfogadták a cortezhez intézendő trónbeszéd szövegét.

Washington, ápr. 19.

A képviselőház által hozott határozatokat délutáni negyed 6 órakor átküldték a szenátusba, a kamarának azzal a kérelmével együtt.

hogy tartsanak közös értekezletet Davisnak a közös értekezlet érdekében tett indítványát a szenátus haladéktalanul elfogadta.

Washington április 19.
(Este 9 óra 15 perc.)

Az értekezlet tagjai, daczára hoszszabb tanácskozásoknak, nem tudtak egyetértésre jutni; a szenátus azonfelül 40 szavazattal 39 ellenében kimondotta, hogy *új értekezletre új tagokat nem választ.*

London, április 19.

Amint a »Daily Telegraph« Malagából jenteni, a zavargások ott vasárnap és hétfőn ismétlődtek. Az amerikai konzul néger szolgáját megölték és számos rendzavaró megsebesült.

New-York, ápril 19.

Az interparlamentaris értekezlet éjjel 1 órakor elfogadta a határozati javaslatot a szenátus szövegezésében, de a Kuba függetlenségének elismeréséről szóló mondat kihagyásával.

A szenátus ezután 42 szavazattal 35 ellenében jóváhagyta az interparlamentaris értekezletről szóló bizottsági jelentést.

A képviselőház ezt a jelentést 301 szavazattal 6 ellenében szintén elfogadta.

Madrid, április 19.

A spanyol bizottság jelentése a »Mayne« katasztrófája ügyében arra a következtetésre jut, hogy a robbanás a hajó elején levő kamarákban történt, ahol csak löpor volt. Több szemtanu, akik a robbanást látták, egyértelműleg azt állítja, hogy a szerencsétlenség tisztán belső okra vezetendő vissza. De az a körülmény, hogy az idegen hajók exterritorialitást élveznek, teljesen megátolta azt, hogy a szerencsétlenség okát kutassák. A hajó roncsának megvizsgálása, míg kiemelése lehetséges lesz, mindenesetre ki fogja mutatni a spanyol jelentés helyességét.

ESTI HIREK.

Petőfi gyalázi.

— Az Esti Hírlap távirata. —

Kolozsvár, április 19.

A »Bistritzer Wochenschrift« sajtópöreme negyedszer tüzetet ki tárgyalásra s végre a vádlottak mind jelen voltak. Elnök: Szentkeresztly Zsigmond báró, bírák: Becsek és Bartók, közzvádó Samy László. A vádlottak képviselőletében Lurtz brassói ügyvéd jelent meg. Elnök az esküdtseik kiegészítése után megnyitja a tárgyalást.

Lurtz él visszavetési jogával és néhány iparost és tanárt visszavet. Az esküdtseik leteszi az esküt, azután kihallgatják a vádlottakat. Kikérdezett vén naczionáleja felől, Kelp Gusztáv magyarul felel. Mikor Klemens Frigyes-től megkérdezik, hogy mi a foglalkozása, »Csizmenmachert« mond. Ez utóbbi gimnáziumot is végzett és gazdasági intézetben is volt. Rotschar nyomdász galicziai születésű.

Klemens kijelenti, hogy a lapnak kiadója Lurtz.

Az ügyvéd helyreigazítja:

— Nem kiadója, hanem szerkesztője. Ezután felolvassák a vádlevelet, melyet a sajtó már ismeretett. A vádlevél nemzetiségi gyűlölségre való izgatással vádolja Klemens-t, a másik kettőt pedig a köteles gondatlanság elmulasztásával. A vádlevél konstatalja továbbá, hogy az inkriminált cikk szerzőjét nem akarták megnevezni. Állítolag egy nő és Klemens vállalták el a felelősséget. A vádlevél után felolvasták a beszercezi kir. ügyészség bizonyítványát, mely szerint

Kelpeket azért, mert a lapon a kiadó-tulajdonos nem volt feltüntetve, megbüntették.

Ezután felolvasták az inkriminált cikket, magyar fordításban. A lap a *Petőfi-szobor* leleplezése alkalmával és a leleplezés után igen erős és gyűlöletteljes cikket ír. A helyenkint durva hangú cikk felolvasása láthatólag kellemetlen hatást tett. [Lurtz megjegyzi, hogy a fordítást nem tartja hünek, és fölemlíti, hogy »Dirne«-t ringyónak fordították, holott ezt nem teszi, mert »Dirne« azt teszi, hogy nem egy hölgy, hanem falusi leány. (Derűtlenség.)

Ezután a vádlottak kihallgatása következik. Clemens Frigyes elsőrendű vádlott elnök kérdésére kijelenti, hogy felelős szerkesztő az inkriminált cikk megjelenése idején ő volt. (A kérdéseket Lehman tolmács tolmácsolta.)

Az inkriminált cikket egy *kisasszony irta*, ki csak tárczákat és költeményeket írt. A cikket nem is olvasta, hanem egyszerűen leadta, mert azelőtt is kapott ettől a kisasszonytól cikkeket.

Elnök konstatálja, hogy a cikkben beszúrás van. Ki írta ezt a beszúrást?

Vádlott: Azt irtam elejére, hogy Segesvárról írjak.

Elnök: Ön a vizsgálat alatt azt mondta, hogy semmi izgatót nem talált benne, most azt mondja, hogy nem olvasta.

Vádlott: Csupán a vizsgálat alatt olvastam el.

Elnök: De hiszen ön az imént jelentette ki, hogy átolvassa kefelevonathan az összes cikkeket.

Vádlott: Azoktól, kiket ismerek, nem olvasok át semmit.

Elnök: Minő viszonyban van ön dr. Kelpel?

Vádlott: Kelp a tulajdonos, ő a lap szerkesztésében csak részben gyakorol befolyást; ő elolvassa néha a vezércikkeket és dönt a fölött, hogy megjelenjen-e ez vagy az a cikk.

Elnök: De hiszen akkor ön nem valódi szerkesztő, ha a kiadónak ilyen jogokat enged.

Vádlott: Mi mindig megegyezünk.

Elnök: Mit ért ön chauvinizmus alatt?

Lurtz védő: E kérdés ellen tiltakozom.

Vádlott: Védőm előadja.

Elnök: Feleljen ön.

Vádlott: Oly embert értek, ki embertársainak jogaira és nyelvére tekintet nélkül azt kívánja, amit ő maga akar.

Elnök: Helyesli ön e cikk irányát?

Vádlott: Csak utólag, a panasz után olvastam. Semmit sem találtam, ami benne a magyarság ellen van; az kizárólag a chauvinizmus ellen van irányva; még a kulturregyletellen sem volt intézve, hanem a »Hazánk« egyik cikkében a száz női becsület ellen is írt néhány chauvinista, ez ellen volt ez a jajtáltás.

Kihallgatás közben odaszól a védő és közönség felé: *ne tessék sugni a vádlottaknak*, ez igen gyerekes lenne. A tárgyalás folyik.

Lapunk zártakor ítélet még nincs.

Városi ügyek.

Fegyelmi ügyek.

(Az Esti Hírlap tudósítójától.)

A székes főváros közigazgatási bizottsága fegyelmi választmányának ma délelőtti ülése volt. Márkus József főpolgármester elnöklése mellett; előadó Lahocsinszky Árpád fogalmazó volt. Ez alkalommal több fegyelmi ügyet intéztek el.

Első sorban Markovics Ferdinánd városi irnok ügyét tárgyalták, aki ellen az a vád merült föl, hogy egy magánföltől 5 forintnyi ajándékot fogadott el. Ez a vád valószínűleg bizonyult; az azonban tény, hogy a feltől, az ő kezelésében levő ügye folyamata alatt, *váltóra* 20 forintot vett kölcsön. A tisztí főügyész ezt az esetet nem minősítette fegyelmi vétségnek, a fegyelmi választmány azonban más álláspontot helyezett ki s Markovics irnokot *dorgálásra* ítélte.

Balogh Mihály városi irnokkal szemben több rendbeli panaszt hoztak föl: így, a hivatalból való igazolatlan elmaradást, betegség tettetését, állásával ellenkező magaviseletet stb. A tisztí főügyész a hivatalból való elbocsátását indítványozta; a fegyelmi választmány azonban, — arra való tekintettel, hogy a vádlott hivatkozást tett három volt hivatalfőnökre, — mielőtt ítéletet hozna, az iratokat a polgármesterhez visszaszármaztatja, a fölhozott tanúk kihallgatása céljából.

Titzert Antal városi állatorvos azzal volt vádolva, hogy a marhalevelek kiadása körül visszaéléseket követett el. A tisztí főügyész az eljárás megszüntetését indítványozta, amit azonban a fegyelmi választmány nem fogadott el s Titzert *dorgálásra* ítélte.

Dulácska Géza számgyakornok többrendbeli fegyelmitelenséget követett el s számos alkalommal mulasztotta el jogtalanul a hivatalos órákat. A fegyelmi választmány Dulácskát, a tisztí főügyész indítványához képest *hivatalvesztésre* ítélte.

Rendőri hírek.

— *Rablógyilkossági mese.* Több napilapnak azzal a hírével szemben, mintha Mór Péter 20 éves incedi születésű loápoló a napokban a Dobozi-utca 45. szám alatti péküzletben rablógyilkossági merényletet akart volna elkövetni, ma a rendőrség a következő jelentést adta ki:

Mór Péter e hó 11-én reggel részeg állapotban állított be a jelzett péküzletbe, ahol akkor Broszki Julianna nevű, 20 éves, komáromi születésű hajadon, az üzlet elárúsítója és két péklegény tartózkodott. Mór Péter, akinek a csinos külsejű leány megtetszett, udvarlásra fogta a dolgot s amikor a leány öt kiszolgálandó s kívánt kenyérből az árúsító asztalon heverő késsel szelni akart, Mór ettől a fáradságtól meg akarta kímélni s a kést ebből a célból kezébe vette. Mór a késsel hadonászni kezdett s a leány félve attól, hogy megsebesítheti, az udvarra menekült, a két péklegény pedig rávetette magát Móra, lefűlelte és a kést kezéből kicsavarta. A rendőrség a péklegények tanuvallomása alapján megállapította, hogy Mórnak gyilkolási szándéka nem volt, és így sem gyilkolási kísérletről, sem rablásról szó sem lehet. A rendőrség Mór, minthogy foglalkozása nincs, egyelőre fogva tartja.

Törvény előtt.

— *A kuria nem akaszt.* Most két éve vakmerő rablógyilkosság történt Bicskén, Fehérmegyében. Gáncs Dániel rovt multu bicskei lakos, Nagy József és neje, valamint Girics Julián lártságában meggyilkolta Tolnay Ferencz 70 éves gazdaembert s 60 forintját elrabolta. A holttestet fölötölte a mestergerendára. Széltében-hosszában azt beszélték, hogy az öreg Tolnay öngyilkos lett. A székesfehérvári kir. törvényszék s a budapesti kir. ítéltábla rablással párosult gyilkosság miatt Gáncs Dánielt kötélláttali halálra ítélte el, Nagy Józsefet és nejét 8—8 évi, Girics Juliánt 5 évi fegyházzal sújtotta. Ma került a bűnügy a kuria III-ik büntető tanácsa elé, hol Kelemen Mór dr. referálta a bűnügyet. A tanács elnöke:

Selley Sándor, tagjai: Seyfert Ede, Frenreisz István, Nyers Lajos, Szentimrey Jenő és Verovác Gyula. Jegyző: Copey Dénes. Hosszu tanácskozás után kihirdette az elnök a kuria ítéletét, mely megváltoztatja a két alsó bírósági ítéletet: Gáncs Dánielt életfogytiglani fegyházra, Nagy Józsefet 15 évi fegyházra itéli a kuria, mint tettestársakat. Nagy Józsefnek hét évi, Girics Juliánt 5 évi fegyházzal sújtja.

Különlétek.

— *A király Münchenben.* Bécsi táviratunk szerint *Ő felsége* ma este Lipót herceg és neje ezüstlakodalmára Münchenbe utazik. Utközben csatlakoznak hozzá Ferencz Salvator főherceg és neje. József Ágost főherceg és neje ma reggel utaznak Münchenbe.

— *Véres verekedés ocsodörökkel.* Kozmatelek kolozsmegyei községben a román legények táncmulatságot rendeztek a kocsmában. Midőn a záróra közeledett, megjelent a falusi bíró és szétoszlásra szólította fel őket, de a legények rá se hederítettek, mivel aztán a bíró a községben véletlenül őrszolgabíróként hivatott a körmába. De a jókedvű mulatóknak ezek sem imponáltak, szitkozódással, fenyegetéssel fogadták és a legdühösebb legény kiadta a jelszót, hogy a csendörököt ki kell kergetni a faluból, mire aztán 60—80 legény hamarosan bottal, vasvillakkal felfegyverkezvén, kiszorították a csendörököt egy szomszédos szabad telekre. A csendörök háromszor egymásután szólították fel a fékeveztetett tömeget a törvény nevében, azonnali szétoszlásra. Általános gúnykaczaj volt a válasz. Az őrsvezető tüzet vezényelt — a levegőbe. Az elbizakodott részeg tömeg erre még vakmerőbb támadást intézett a csendörök ellen. Az életében veszélyeztetett őrsvezető, másodsor is tüzet vezényelt, de erre már nem kaczagás, hanem általános jajgatás hangzott fel, mert a legközelebbi pillanatban 2 ember fetrengett vérében, az egyik láztó szörnyet halt, egy másik életveszélyesen megsebesült. Erre aztán kijózanodtak és hirtelen szétoszlottak a zavarógók. Boér, tekei aljárásbíró, ki a következő napon megjelent a helyszínen, erőlyesen vezeti a vizsgálatot.

— *Az idei országos tornaversenyek.* Az idei évben négy országos kerületi tornaverseny lesz, és pedig Sopron, Szabadka, Szatmár és Arad városokban. Sopronba a győri, pozsonyi és székesfehérvári, Szabadkára a szegedi, budapesti és budapestvidéki, Szatmára a kassai, besztercebányai és kolozsvári, Aradra a nagyvárad, debreczeni és nagyszombeni tankezületek középiskolai tanúit mennek. A versenyeket a pünkösdi ünnepeken, május 29-én és 30-án tartják meg. Mind a négy városban nagyban készülnek a vendégek és a növendékek fogadására, akiket az iskolákban szállásolnak el. Szatmárt a verseny és fogadó bizottság Hugomay Béla gróf főispán elnöklése alatt alakult meg. Az egyes versenyeken a közoktatásügyi minisztérium hivatalosan képviselteti magát. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter alkalmasint jelen lesz a szabadkai versenyen.

— *Somossyt újra árverezik.* A bécsi német muza budapesti főpátronusának Somossynak a feje felett ugyancsak megnehezült az idők járása. A Budapesti Közlöny hasábjain, az árverések rovatában mindennapos név a Somossy Károlyé. Tegnap is árverezték s a regai napra Büchler

Ferdinánd kért ellene árverést 586 frtnyi követelése erejéig.

— *Kutba fult völegény.* Fodor Pál viszneki földmives legény a napokban lépett jegybe Köles Rózsival. Tegnap este Fodor néhány társával ott mulatoit a lányosbáznál. Társai 10 óra után elmentek, ő meg egy darabig ott maradt. Éjjel felé ő is utnak indult. Reggel egy darab ruhát vettek egy kut kerítéséről le, melyben a Fodor ruhájára ismertek. Tényleg Fodor éjjel arra menet a kutba esett és belefult. Schönfeld dr. bonczoló orvos konstatálta, hogy a völegény bal-eset áldozata.

— *Öngyilkos herszegnő.* Amint Nizzából jelentik, *Gauthier de Chesigny* herczegné, aki négy hónap óta férjétől elváltan él, tegnap agyonlötöte magát.

— *Tűz Karlsbadban.* Karlsbadi táviratunk szerint a Kaiser-Bad jobb szárnyának és hátsó részének tetőzete a palota tornyával együtt leégett. A tűz keletkezésének oka ismeretlen.

— *A zugligeti posta.* A posta-és távirat-igazgatóság 22, hogy a zugligeti postahivatal május 1-én kezdi meg működését.

— *Zsebtolvaj katona.* Brassóban a Budapest felé menő személyvonat indulása előtt egy román fiúnak a zsebéből kilopták a pénzesztárczáját, amelyben 14 frt volt. A tettest azonnal el is fogta a kint levő rendőr őrsvezető, egy 50-ik gyalogezredbeli katona személyében. Az elfogott katonát a rendőrkapitányságra kísérték s azután a fekete-utcai lak-tanya őrségnek átadták. Amidőn meg-motozták nála találták a pénzes tárczát 9 frt és egy néhány krral, mind annak daczára erősen tagadta, hogy ő lopta volna el. Azt vallotta, hogy két katonatársa volt a tolvaj s azok csusztatták a lopott jószágot az ő zsebébe.

SZINHÁZAK.

Mai színházi műsorok:

A Nemzeti színházban: Faust Goethe tragédiája. Főszereplők: Somló, Gyenes, Gabányi, Zilahi, P. Márkus, Vízvári, Palotai P. Kezdeté 7 órakor.

Az operaházban: Bohémek. Leoncavallo operája. Főszereplők: Larizza, Beck, Takács, Váradi, Ábrányiné W. M., Kaczer M. Kezdeté 7 órakor.

A városi színházban: nincsen előadás.

A vígszínházban: Feri kisasszony; amerikai bohózat 2 felvonásban! Irt: M. Morton, fordította Mihályi József, Személyek: Tapolczai, Fenyvesi, Göbl, Hegedűs, Delli E., Varsányi. Kezdeté fél 8 órakor.

A népszínházban: Varázsgyűrű, P. Anquille operetteje. Főszereplők: Szirmai, Vidorné, Hegyi A., Küry Klára, Solymosi. Kezdeté 7 órakor.

A magyar színházban: A Gésák vagy Egy japán téaház története. Sidney Jones operetteje. Főszereplők: Szentmiklóssy, Ferenczy, Sziklai, Boross Endre, Vád Gizella, Ledofszky Gizella. Kezdeté 7 órakor.

* Porzsolt Kálmán betegsége.

Porzsolt Kálmán a népszínház igazgatója, a *Felhőszakadás* tegnapielőtti második előadásán ért baleset következtében még mindig gyengélkedik. Az igazgató csak ma hagyhatta el az ágyat lakásáról azonban még ma sem távozhatott el és így a ma délelőtti próbán sem jelent meg.

* Egy színpadi csodabogár.

A bécsi színházak tudvalevőleg minden idegen darabot átdolgoznak a maguk és közönségük szája ize szerint. Mostanában egy olyan átdolgozásra gondol a »Josefstädter Theater«, hogy az a színpadi csodabogarak számát fogja egy diszes példánnyal gyarapítani. A színház főrendezője ugyanis a napokban Budapesten járt és ellátogatott a Magyar Színházba. Ott a Beöthy László és Rákost Viktor nagy sikertű márcziusi darabját, az *Aranylakodalmat* adták éppen a megszokott nagy hatással. A bécsi főrendező gondolt merészet és nagyot és kijelentette, hogy megveszi a márcziusi darabot a színháza számára. Igen ám, de így, a mostani formájában nagyon is »rebellisch« ez a darab. Ugy

akar tehát segíteni a dolgon, hogy «be-
beitolja» a márciusi darabot és azokban
a képekben, ahol a magyarok győznek —
egyszeren az osztrákok fognak győzni.
Igy aztán előadhatják a darabot, a —
«Kaiserjubiläum» alkalmából.

* **Barbi Alice nagybeteg.** Barbi
Alice, a nagyírű énekművész Nizzában
súlyosan megbetegedett, tifuszba esett és
így nem vehet részt többek között a Park-
klubnak májusra tervezett nagy művész-
télyében sem. Helyette a művészestén
Sembrih Marcella fog szerepelni.

* **Csatai Zsófi beteg.** A népszínház
kötőnő komikája súlyosan megbelege-
dett úgy, hogy operáció alá kellett
magát alávetnie. A műtétet **Lummitzer**
dr. orvostanár végezte és — mint öröm-
mel értesülünk — a művész nő immár
tul van minden veszélyen. A beteg
pályatársai és tisztelői közül sokan
látogatták, de nem bocsátanak be hozzá
semit s a látogatókat a családtagok
fogadják. A «Baba» mai előadása a
művész nő betegsége miatt marad el.
Holnap a «Felhőszakadás» helyett
szinre kerül ugyan az Audran operett,
de Csatai Zsófi szerepét **Kárpáti Ka-
tinka** játssa.

* **Szép Heléna.** A népszínházban még
ebben a hónapban érdekes repriz lesz.
Offenbach szepzenéjű operettjét, a «**Szép
Heléna**» elevenítik föl **Nagy Klárával** a
czimszerepben. Ezt az operettet **Pálmay**
Ilka távozása óta nem játszották a nép-
színházban. Párist — **Kenedich**, Orestest
— **Z. Bárdy** Gabi, Menelaust — **Tollagi**
fogja játszani. Az első előadást április
30-ikára tervezik.

A kulisszák mögött.

— A népszínház tegnap esti előadása
közben **Gazzi** Mariska a bájos naiva nagy-
ban mesélte, hogy egy hajszálon múlt és
nem **Porzsolót**, hanem őt éri az ismeretes
baleset.

— Igen, igen, egy hajszálon múlt csak!
— bizonyította erősen. — Mert éppen
odahajoltam az igazgatóhoz, hogy valamit
a fülebe sugjak. Egyszerre csak érzem,
hogy a hajamat húzza valami. Hát egy
bolondos hajszál beegabalyodott a direktor
kabátjának a gombjába. Lehajoltam, hogy
kiszabadítsam magamat és ebben a pillan-
tában esett le a zsinórpadláról a tiz kitős
zsák. Ha nem hajolok le, engem éri és
bizonyára nagyon megjáráhattam volna...

— Attól függ, hogy mit sugott az igaz-
gátónak! — vágott közbe a szép naiva
egyik hallgatója.

Kánya.

Sport.

§ **Capt. Pech** a legújabb felvett ver-
senynév. A szerencsétlen nevű istálló színei:
bronz, fehér ujjak és sapka bronz sze-
gélyvel.

§ **A 20,000 koronás államdíjra**,
melynek győztesét az osztrák kormány
10,000 koronáért követelheti, mindössze
nyolcz lovat neveztek. Ezek: Kelet, Gugerl,
Rabenvater, Szolgabíró, Bátor, Brigand,
Inaska és Jason.

§ **Old Jack Dinkson**, Mr. C. Vood
kiváló fiatal steeplere az Auersperg-Ester-
házy szövetség istállója került.

§ **Eltoltit, Polocki** Román gróf len-
gyel sportsman megvette Szemeré Vil-
mostól.

KÖZGAZDASÁG.

**A kereskedelmi miniszte-
riumból.**

A mai hivatalos lap közli a következő
királyi kéziratot:

Kereskedelmügyi magyar miniszterem
előterjesztésére **Zay Adolf** miniszteri taná-
csoi czímmel és jelleggel felruházott osz-
tálytanácsost számfelölti miniszteri taná-
csoi és **Seterényi** József királyi taná-
csoi és országos iparoktatásügyi főigazga-
tót osztálytanácsossá kinevezem. Kelt

Budapesten, 1898. évi április hó 12-én.
Ferencz József, s. k., **Dániel Ernő** báró,
s. k.

A kereskedelmügyi m. kir. miniszter
Oell Ferencz ideiglenes nyugalomba
helyezett miniszteri tanácsosi czímmel és
jelleggel felruházott osztálytanácsost a
vasuti, posta- és távirat, valamint hajó-
zási tisztképző tanfolyamok igazgatói
állása alól felmentette és az említett
tanfolyamok igazgatójává **Zay Adolf**
miniszteri tanácsost rendelte ki.

Itt említjük meg, hogy **Oell Ferencz**
felmentése alkalmából a Lipót-rend
lovagkeresztjét kapta.

A kereskedelmügyi m. kir. miniszter a
kőműves-, kőfaragó- és ácsmesteri képzett-
ség megvizsgálására Zomborban szervezett
bizottság elnökévé **Stankovics György** kir.
főmérnököt nevezte ki.

A posta- és táviratnál történt követ-
kező előléptésekről ad további hírt a
Budapesti Közlöny.

A kereskedelmi m. kir. miniszter
kinevezte:

1. **posta- és távirat tanácsosokká:** a
VII. fizetési osztály 3. fokozatába: **Hadzsy**
Pál, **Baló Géza** dr., **Mihákovics** **Dezso**
posta- és táviratigazgatókat;

2. **posta- és távirat-műszaki tanácsossá**
a VII. fizetési osztály 3. fokozatába: **Balla**
Pál posta- és táviratfőmérnököt;

3. **posta- és táviratigazgatókká** a VIII.
fizetési osztály 3. fokozatába: **Radits** **István**
dr., **Koroda Pál** dr., **Demkó Jenő** dr., **Alfay**
Zoltán, **Semsey Mihály**, **Tildy Vincze** dr.,
Feldei József posta- és távirat-segédigazgató-
kat;

4. **posta- és táviratfőmérnöké** a VIII.
fizetési osztály 3. fokozatába: **Bayler** **István**,
Ratkovszky Gyula, **Ratkovszky Ödön**
posta- és táviratfőmérnököt;

5. **posta- és távirat-segédigazgatókká** a
IX. fizetési osztály 3. fokozatába: **Topolts**
György posta- és táviratfőosztályvezető,
Forgon **Lajos**, **Kolbonyer Bertalan**, **Szépe** **Andor**,
Szegy Mátyas, **Rentmeister Károly**, **Krausz**
Lajos, **Gálffy Dénes** dr., **Vucskits László**,
Duseman **Albert** dr., **Nagy Gábor**, **ifj.**
Soós Lajos, **Koznutza Kornél**, **Odor Imre**
dr. posta- és táviratfőosztályvezetőket;

6. **posta- és táviratfőosztályvezetőkké** a
VII. fizetési osztály 3. fokozatába: **Kárpáti**
Gyula posta- és táviratigazgató, **Kardos**
Kálmán, **Chinorány Géza** posta- és távirat-
főosztályvezetőket;

7. **Posta és távirat főosztályokká**, illetve
számtanácsossá a VIII. fizetési osztály 3.
fokozatába: **Zemplény János** posta- és
táviratfőosztályvezető, **Pijacsok Mihály**
posta- és táviratfőosztályvezető, **postai és**
távirat számtanácsossá, **Gallinszky Lajos**,
Lajos József, **ajtay Kovács Gyula**, **Hoffmann**
Sándor, **Rauch Ignác**, **Rimanoczy Géza**,
Hirschler Izidor, **Gaspáretz Géza**, **Brunner**
Ferencz, **Folléri Gyula**, **Kaffka József**, **Tibor**
Mihály, **Popovics Radivoj**, **Schmiermund**
Ernő, **Arnold Endre**, **Mészényi József**, **Fodor**
József posta- és táviratfőosztályvezetőket tel-
ügyelőkké;

8. **posta- és táviratfőosztályokká**, illetve
számvizsgálókká a IX. fizetési osztály 3.
fokozatába: **Veiterschütz József**, **Kardos**
Mano, **Aust Rezső**, **Szentivány Géza**,
Liptay Sándor, **Kiss Lajos**, **Posch Benő**,
Hajnal József, **Romanov János**, **Dragomán**
Ivák, **Mayer István**, **Küschner Izidor**,
Bojthe József, **Menlér Vincze**, **Mayer**
Károly, **Lamnek Vilmos**, **Klein Gyula**,
Hirschler Gusztáv, **Szabó Árpád**, **Kutka**
Géza, **Grusz Márton**, **Vavrecsányi István**,
Gaspárovszky Agost, **Wislocki**
Alfréd, **Bogma Gyula**, **Klimes Károly**, **Mayer**
Győző, **Rosenberg Sámuel**, **Virágh Lajos**,
Bähr Lajos, **Kotzmuth József**, **Albrecht**
József, **Talján István**, **Pótlay Rezső**, **Simon**
Ádám, **Hromkovics Endre**, **Lovich Gyula**,
Kucséra Agoston, **Góde Dezso**, **Bodjányi**
Alajos, **Grlic István**, **Rejovszky Jakab**, **Zemplényi**
Gyula, **Jákó Lajos**, **Mázgon Vilmos**,
Bauer József, **Szlavicek Béla**, **Major Rezső**,
Marencsin Gyula, **Nagy István**, **Szentirmai**
Géza, **Solymossy Mátyas**, **Tihanyi Sándor**,
füssi Barlaighi Árpád, **Zikeli Mihály** posta-
és táviratfőosztályvezetőket főtisztkékké, **Strubert**
János posta- és táviratfőosztályvezető számviz-
sgálóvá, **Kovács Antal** posta- és távirat-
főosztályvezető főtiszté, **Pihál Hugó** **Csöreg**
Gyula, **Melles Jenő** posta- és távirat-
számvizsgálókat, **Berzeviczy Kristóf** posta-
és táviratfőosztályvezető számvizsgálókká, **Schidő**
József, **Sárközy Benő**, **Bartos Ferencz**,
Stefán György, **Schutta István**, **Kozák**
Ferencz, **Szekulics Sándor**, **Jánosics**
Emil, **Wagenhoffer Antal**, **Zsigmond Kál-**
mán posta- és táviratfőosztályvezetőket főtisztkékké,
Sebestény Zoltán posta- és távirat számviz-
sgálóvá, **Kovács Antal** posta- és távirat-
számvizsgálóvá, **Szka Károly**, **Walcsák**
Agoston, **Burger György**, **Horváth**
Antal, **Blaskovics Sándor**, **Göttinger Kele-**
men, **Hechinger Imre**, **Tuma Pál**, **Pilhoffer**

Nándor Lénárt Mihály, **Salamon István**,
Strammer József, **posta- és táviratfőosztály**
főtisztkékké.

A **posta-távirat elnökhivatala** is
közvetlenül a X. és alantolabb fizetési osz-
tályba tartozó kinevezéseket.

A **kereskedelmi minisztérium új**
ügy beosztást is nyert **Dániel Ernő**
kereskedelmi miniszternek e hó 17-én
kelt körrendeletével, amelyből kiívesztük
a következőket:

A vezetésem alatt álló minisztérium
szakosztályainak beosztását, illetve szá-
mozását következőleg állapítom meg:

Az eddigi I. A) szakosztály, I. szak-
osztály (törvényhatósági, községi, közle-
kedési és községi közutak), I. B) szak-
osztály, II. szakosztály (államutak és
az államépítészeti hivatalok személyi
ügyei), I. C) szakosztály, III. szakosztály
(Dunahidak építése), II. szakosztály, IV.
(tengerészeti behajózási ügyek, flumei
építkezések, az alduna Vaskapu ügyei,
gőzkazán ügyek), III. szakosztály, V. szak-
osztály IV. (vasuti és állami gyári ügyek)
IV. szakosztály, VI. szakosztály (keres-
kedelmi ügyek), V. szakosztály, VII.
szakosztály (posta, távirat és távbe-
szelő), VI. A) szakosztály, VIII. szak-
osztály (ipar- és belkereskedelmi ügyek),
végül VI. B) szakosztály, IX. szakosztály
(ipari fejlesztés és munkásvédelem).
Ezzel egyidejűleg ipari szakosztályaim
ügykörét ugyanabban a szabályozom és pe-
dig a VI. A) (mától kezdve VII.) szak-
osztályhoz tartozott ipari és kereske-
delmi oktatási ügyosztályt ezennel a IX.
(eddigi VI. B) szakosztály ügykörébe
helyezem át.

A IX. szakosztály ügykörét és személy-
zeti beosztását következőképpen állapi-
tom meg:

IX. **szakosztály**. Iparfejlesztés. Ipari és
kereskedelmi oktatás. Iparfelügyelet és
munkásvédelem. **Szakosztály** főnök: **Szter-**
ényi József miniszteri osztálytanácsos.

I. **Ügyosztály**. Iparfejlesztés, kereske-
delmi- és iparkamarák, kereskedelmi muzeum
és kirendeltségeinek összes ügyei. Iparsta-
tisztika. Kisipari szövetkezetek, és tanoncz-
műhelyek. A háziipar szervezése és fejlesztés.

Közszállítások ügyek. Az országos ipar-
tanács, az országos iparügyesület és a me-
gyei iparfejlesztési bizottságok ügyei.
Kiállítások.

Ügyosztályvezető: **Micskei Endre** min-
iszteri titkár. Miniszteri segédtitkár:
Kármán Lajos dr. Miniszteri fogalmazó:
Andor Endre dr. Miniszteri segédfogalmazó:
Fodor Jenő dr. Fogalmazó gyakornok:
Vranyczány D. Simon br.

2. **Ügyosztályvezető**: **Péterffy Lajos** min-
isztálytanácsos. Miniszteri segédtitkár:
Ferencz Ferencz. Miniszteri fogalmazó:
Bernáth Gusztáv dr. Miniszteri segédfogal-
mazó: **Pigler Lipót** dr. Beosztva: **Tordai**
Imre székiskolai igazgató.

3. **Ügyosztály**. Iparfelügyelet és mun-
kásvédelem. Ipari műszaki ügyek. Ügy-
osztályvezető: **Békésy Sándor** dr. ipari fő-
osztályvezető. Beosztva: **Binder Lajos**, **Magyar-**
its Ágost, **Gerster Miklós**, **Menczer Árpád**,
Réty Menotti, **Brooser Mór** iparfelügyelő;
Hlaváts Kornél, **Koiss Géza**, **ifj. Szabó**
Lajos ipari segédosztályvezetők.

Gyapjuszövő-gyár Pápán. **Schimit-**
schek F. és fia, **neutitchevi** gyárosok kér-
ve nyújtottak be Pápa képviselőtestüle-
téhez gyapjuszövő-gyár felállítására érdeke-
ben. A gyárban 500 munkást kívánnak
foglalkoztatni. A gyárosok azonban vállalat-
latuk létesítéséhez a következő kedvezme-
nyeket kérik: 5000 négyszögöl területet,
valamint a vizező ingyeni átengedését
továbbá, hogy biztosítsák nekik a
város garancziájára egy pénzintézetnél 100
esetleg csak 80,000 frt kölcsön felvétele.

A **Balatonmenti szőlőhegyekben**
lázasan folynak a szőlőtelepítési munkála-
tok. Több ezer hold területet ültettek be az
idén ojtványokkal és ellenálló amerikai
vesszővel, melyeket zöldben fognak beo-
jtani. A vesszőtermelést úgy a hazait mint
az amerikaiit is nagyban kultiválják, hogy
a nagy arányban nekiindult telepítési
munkálat főnnakadását ne szenvedjen.

Az **osztrák magyar bank és a cs.**
szári jubileum. Az osztrák-magyar bank
május negyedikén délelőtti 11 órakor **rend-**
kívüli közgyűlést tart, amelynek egyedüli

tárgya a főtanácsnak Ó Felsége december
2-iki ötven éves uralkodói jubileumi alkal-
mára tett indítványa. Egyebek közt a főta-
nács fél millió koronának jótékony és
emberbaráti célokra való ajánlását javas-
olja. Ez indítványt a kormányzó szemé-
lyesen fogja megtenni. A közgyűlés e
rendkívüli ülésén az alapszabályok 14. §.
szerint csak ama részvényesek vehetnek
részt, akik a folyó évi februárban megtar-
tott XX. rendes közgyűlésen résztvenni
jogosultak voltak és amennyiben részvé-
nyeiket eddig már kivették volna, azokat
legkésőbb f. hó 26-án déli 12 óráig ujonnan
lejtessék.

Jelentések a tőzsdéről.

A **gabonaüzlet Budapesten**. A kül-
földi alacsonyabb jegyzések a hangulatot
egy kissé ellanyhították, a malinok csak
kivételesen engedélyeztek magasabb ára-
kat. Elkelt 10,000 q. buza változatlan
áron.

A következő buzafajok árúllék forga-
lomba.

Tiszavidéki	500 mm.	78 kg.	13.80	frton,
>	250 >	75 >	13.40 >	
>	150 >	76 >	13.52 >	
>	100 >	75 >	13.15 >	
Kalocsi	800 >	76.8 >	13.70 >	
Bácsalmás	1300 >	74.6 >	13.50 >	
Bajai	720 >	73.2 >	12.90 >	
Szentesi	700 >	74.8 >	13.50 >	
Temesvári	1800 >	70 >	11.50 >	
Orosz	3000 >	76 >	11.35 >	

Egyéb gabonaneműekben a hangulat
nyugodt, az árak nem változtak. **Rozsot**
8.80—9.20, **tengerit** 5.40—5.60 és **szabót**
7.—7.30 frton adtak el.

A határidőpiacon a forgalom korlátozottan
alakult, az árak felfelé törekedtek.

Kötötték:

Buza tavaszra	12.88—13.05
Buza őszre	9.98—9.82
Rozs tavaszra	8.76—8.85
Tengeri máj.-jun.-ra	5.43—5.47
Zab tavaszra	7.24—7.25

A **déli tőzsde zárlatjegyzései:**

Buza tavaszra	13.04—13.05
„ őszre	9.96—9.98
Rozs tavaszra	8.82—8.85
Tengeri máj.-jun.-ra	5.45—5.47
Zab tavaszra	7.24—7.26

A **budapesti értéktőzsde**. A speku-
láció tartózkodása következtében forga-
lom pangott, az árfolyamok letöredeztek.

Az **előtőzsdén** előfordult kötések: ma-
gyar hitel. 374.—373.75— osztrák hitel
részv. 353.85—353.40 leszámítolótó bank
részv. 250.—, — osztrák-magyar államva-
sut részv. 343.25—342.60 rimamurányi vas-
mú részv. 251.50.—, — közúti vaspálya
részvény 400.75—400.25 villamos vasut
részvény 271.50 frton.

Zárlatkor maradt: magyar hitel-
részvény 373.75 osztrák hitel részvény
353.50 oszt-magy államvasut részv. 342.75
leszámítolótó bank részvény 250.— jel-
záloghitelbank részvény 250.— közúti vas-
pálya részvény 400.50 városi villamos
vasut részvény 271.50 forinton.

A **déli tőzsdén jegyzettek:** magyar hi-
telrészvény 373.75—373.25 osztrák hitelrész-
vény 353.30—352.90 osztrák-magyar ál-
lamvasut részvény 342.50.—342.25 leszámí-
tolótó bank részvény 250.—, — jelzálog-
hitelbank részvény 250.—, — rimamurányi
vasmú részvény 251.50—251.25.
közúti vaspálya részvény 400.75—400.25
városi villamosvasut részv. 271.75—271.25
forinton.

Zárlatkor maradt: magyar hitelrész-
vény 373.25 magyar aranyjaradék 121.—
magyar koronajáradék 99.20, pesti ma-
gyar kereskedelmi bank részvény 1408.—,
oszt. hitelrész. 353.— leszámítolótó bank rész-
vény 250.— jelzáloghitelbank részvény
250.— rimamurányi vasmú részvény
251.50, salgótarjáni közénbánya rész-
vény 619.— déli vasut részvény 74.25
városi villamos részvény 271.50, közút
vaspálya részvény 400.50 forinton.

A **gabonaüzlet Bécsben**. A ten-
gerentuli hausse mozgalom elakadt, de itt
szilárd hangulat terjedt el. A forgalom
szük körre terjedt.

Jegyzések:

Buza tavaszra	13.95—13.10
Rozs tavaszra	9.18—9.17
Tengeri máj.-jun.-ra	5.72—5.74
Zab tavaszra	7.46—7.50

A **bécsi értéktőzsde**. A külföldi
lanyha tudósítások és a háborus hírek a
spekulációt eladásokra szűnőztették, a ve-
zető értékek hanyatlottak.

Jegyzetek: osztrák hitelrészvény 355.—
magyar hitelrészvény 373.50, magyar
aranyjaradék 120.70, magyar korona-
jaradék 99.30 anglo bank 156.—, osztrák-
magyar államvasut részvény 342.25 for-
inton.

Felelős szerkesztő **Neszmély Artur.**